

LENNULIIKLUSTEENINDUSE AKTSIASELTSI NÕUKOGU ARUANNE

**2023. MAJANDUSAASTA ARUANDE KOHTA
ESITAMISEKS ÜLDKOOSOLEKULE**

Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi nõukogukoosseis 31.12.2023. a:

Kuldar Väärsi (esimees), Sven Kirsipuu ja Taivo Linnamägi.

Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi auditikomitee koosseis 31.12.2023. a:

Sven Kirsipuu (esimees), Andres Uusma, Taivo Linnamägi.

2023. aastal toimus üks korraline üldkoosolek, seitse (7) nõukogu ja viis (5) auditikomitee koosolekut.

NÕUKOGU HINNANG 2023. MAJANDUSAASTA TULEMUSTELE

Nõukogu hindab juhatuse (juhatuse esimees Ivar Värk, juhatuse liikmed Meelis Kruusmann ja Mihkel Haug) tööd väga heaks ning kiidab heaks ja saadab üldkoosolekule kinnitamiseks juhatuse esitatud ja KPMG Baltics OÜ auditeeritud Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi 2023. majandusaasta aruande.

Ootused äriühingule

Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi (edaspidi: Lennuliiklusteenindus või ettevõtte) kõige tähtsam eesmärk on aeronavigatsiooniteenuse osutamine. Majandustegevuses lähtub Lennuliiklusteenindus vastutustundliku ettevõtte põhimõtetest, panustades keskkonnakaitsesse, ühiskonna arengusse ja Eesti lennunduse jätkusuutlikusse.

Nõukogu ja auditikomitee tegevus

- Nõukogu koosolekud (nr 179–185) toimusid:
 - 24.01.2023; 17.03.2023; 04.04.2023; 31.05.2023; 15.08.2023; 04.10.2023; 15.11.2023.
- Auditikomitee koosolekud (nr 87–91) toimusid:
 - 23.01.2023; 31.03.2023; 12.06.2023; 03.10.2023; 13.11.2023.

Nõukogu olulisemad otsused

Hinnati 2023. majandusaasta tegevuse ja ettevõtte tulemuste vastavust strateegia, omanike ootuste dokumendi ja tulemuslikkuse plaani eesmärkidele:

- otsustati kiita heaks eelnenud majandusaasta aruanne;
- hinnati eelnenud aasta ettevõtte finants- ja tegevuseesmäärke ja otsustati maksta juhatuse liikmetele tulemustasu vastavalt lepingus ettenähtule, võttes sealjuures arvesse 2022. aasta eesmärkide saavutamist ja majandustulemusi;
- kinnitati 2023. aasta ettevõtte finants- ja tegevuseesmärgid ning neist tulenevad juhatuse töö hindamise alused;
- arutleti juhatuse tasude teemal ja otsustati tasusid korrigeerida peale 3 aastast vahet;
- otsustati müüa endise Päri raadiomajaka krunt parimale pakkujale;
- rahuldati juhatuse liikme Üllar Salumäe tagasiastumisavaldus alates 31.03.2023;
- otsustati juhatuse esimehe ettepanekul määrata uueks juhatuse liikmeks/ lennujuhtimise osakonna juhatajaks Mihkel Haug alates 01.04.2023 kolme aastase teenistuslepinguga;
- kinnitati 2024. aasta eelarve planeerimise alused;
- otsustati kinnitada eelarve 2024. aastaks;

Kõikide otsuste tegemisel võeti arvesse Venemaa-Ukraina sõjast tulenevat mõju lennundusele tervikuna ning ettevõtte toimimisele. Pikaajalist strateegiat silmas pidades otsustati jätkata kolme peamise arendusprojektiga, mis on omanikule olulistena kajastatud ka omaniku ootuste dokumendis.

TULEMUSED

Strateegilised eesmärgid

Lennuliiklusteeninduse nõukogu jälgis oma koosolekutel strateegiaperioodiks 2020–2024 püstitatud eesmärkide täitmist. Strateegiliste eesmärkide valdkonnad:

- lennuohutuse taseme tagamine ja tõstmine;
- ühtse Euroopa taeva (Single European Sky) algatuse eesmärkide elluviimine;
- nõudlusele vastava läbilaskevõime tagamine;
- jätkusuutliku arengu soodustamine;
- uute äriühenduste loomine Lennuliiklusteeninduse tegevuse laiendamiseks;
- optimaalne arv pühendunud ja kompetentseid inimesi;
- süsteemne aeronavigatsioonilise teeninduse valdkonna korraldamine ja koostöövõrgustiku arendamine.

Eesmärkide täitmine on nõukogu hinnangul vastavuses tegevuskavadega.

Ukraina sõja mõju

Ettevõtte igapäevategevust ja majandustulemust mõjutasid jätkuvalt märgatavalt Venemaa-Ukraina sõda ning sellest tulenevad Euroopa Liidu ja Venemaa vastastikku kehtestatud sanktsioonid.

Ettevõtte äritulu koosneb müügitulust (tulu aeronavigatsiooniteenuste osutamisest) ja muust äritulust. Ettevõtte põhitegevuse tulu marsruudi- ja terminalinavigatsioonitasudest sisaldab ka riigi kantud seotud kulusid aeronavigatsiooniteenuste osutamiseks.

- Lennuliiklusteeninduse 2023. aasta äritulu kokku oli 18,3 miljonit eurot (2022: 16,1 miljonit eurot), ettevõtte 2023. aasta müügitulu oli sealjuures 17,9 miljonit eurot (2022: 15,7 miljonit eurot).
- Puhaskahjum vähenes 2023. aastal 3,1 miljoni euroni, aasta varem oli see samal perioodil 4,9 miljonit eurot.
- Marsruudinavigatsiooniteenuse müügitulu moodustab peamise osa müügitulust, 2023. aastal 90% ja terminali navigatsiooniteenuse müügitulu 10%. Navigatsiooniteenuste tulu teeniti 2023. aastal 2,2 miljoni võrra enam, marsruudinavigatsiooniteenuse tulu teeniti 2023. aastal 13,8% enam ning terminali navigatsiooniteenuse müügitulu suurenes 19% võrreldes eelmise aastaga.
- Kuna lennuliiklusmaht on jätkuvalt märkimisväärselt allpool 2019. aasta taset, oli 2023. aastal fookus kulude ja rahavoogude juhtimisel, et tagada Lennuliiklusteeninduse jätkusuutlik areng ja aidata ettevõtetel toime tulla lennunduse katsumustega. Tähtsal kohal on ohutu lennujuhtimisteenuse tagamine kompetentse personali ja piiriülese koostöö toel.

Tegevus likviidsuse parandamiseks

01. Aprillil 2023 otsustas aktsionäride üldkoosolek kinnitada 2022. aasta majandusaasta aruande ja tegi ettepaneku katta 2022. majandusaasta kahjum eelmiste aastate jaotamata kasumi arvelt ning vähendada reservkapitali ja ülekurssi.

Samuti otsustati dividendide eelmiste perioodide jaotamata kasumi arvelt mitte maksta. Lisaks vaadati üldkoosolekul üle tegevuseesmärkide täitmine ning suuremad investeeringud ja olulisemad tehingud.

Omaniku ootused

Viimati uuendati ettevõttele püstitatud omanike ootusi 2022. aasta septembris sõnastades need alljärgnevalt.

Eesti Vabariik seab äriühingule viis peamist eesmärki:

- tegeleda valitud valdkonnas kasumliku ja efektiivse majandustegevusega, mis tagab riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu;
- täita riigi kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ja kõrge ärikultuuri poolest, järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ning integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
- investeerida teadus- ja arendustegevusse, kui teadus- ja arendustegevus on äriühingu põhitegevus või toetab seda;
- hinnata äriühingu (võimalikke ebaetilisi) ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega ning loobuda sellistest ärisuhetest.

Strateegilised eesmärgid

- Töötada välja lahendused ja tehnoloogia irdtorni keskuse kasutuselevõtuks ning koostöös AS-iga Tallinna Lennujaam korraldada irdtornist pakutava teenuse kasutuselevõtmine hiljemalt 2025. aastaks, sh:
 - omada kokkulepet lennuväljade ja klientidega teenuse liigi osas;
 - arvestada mehitamata õhusõidukite vajadustega irdtorni lahenduse kasutuselevõtmisel;
 - arvestada satelliitnavigatsiooni kui võimaliku peamise navigatsioonimeetmega väikelennuväljadel ja sellest tulenevate riskidega.
- Eesti ja Soome vahelises FINEST programmis riigipiiriüleste ühiskasutusega sektorite rakendamine, pädevate asutuste nõusolekute kohaselt.
- Tsiivil-militaarkoostöös töötada välja õhuruumi ühiskasutuse kord ja osaleda nüüdisajastatud õhuruumi korraldamise kontseptsiooni juurutamises.
- Koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga võtta kasutusele mehitamata õhusõidukite tegevuse korraldamise süsteem Eestis, osaleda selle rahastamismudeli, tehnoloogia ja põhimõtete loomises 2022. aastal ning kasutuselevõttus 2023. aastal, milleks:
 - viiakse läbi teostatavusuuring, mida uuendatakse igal aastal;
 - luuakse riiklik tegevusplaan, mida uuendatakse igal aastal;
 - luuakse Eestile sobiva süsteemi kontseptsiooni ja tehnilise arhitektuuri rakendusplaan;
 - töötatakse välja süsteemi ärimudel ja rahastamismudel;
 - alustatakse ühise teabeteenuse pakkumisega kõigile huvitatud pooltele;
 - luuakse suutlikkus U-Space alades ettevõtte osutatavate aeronavigatsiooniteenuste pakkumiseks.

Nõukogu hinnangul on 2023. aastaks üldkoosolekul püstitatud eesmärgid olulises osas täidetud.

JÄRELEVALVE

Auditid

2023. aastal viidi ettevõttes läbi järgmised välisauditid:

- 2022 Majandusaasta audit – I kvartal, KPMG Baltics OÜ;
- Communications, navigation and surveillance (CNS) Tartu lennuvälja audit – 04.2023, Transpordiamet;
- ISO 9001:2015 kvaliteedijuhtimissüsteemi audit – 05.2023, Bureau Veritas OÜ;
- EASA välisaudit määruse 373/2017 ja 340/2015 nõuded – 06.2023, EASA;
- Erakorraline audit tööaja kasutamise osas määruse (373/2017) nõuded – 11.2023, Transpordiamet;
- Transpordiameti audit määruse (373/2017) nõuded – 12.2023, Transpordiamet.

Sponsorlus

Nõukogu lähtus oma otsuste tegemisel Lennuliiklusteeninduse toetuste maksmise ja annetuste tegemise korrast ja riigivaraseadusest ning leidis, et ettevõtte viimase kolme eelneva majandusaasta tulemused ei võimalda maksta toetusi.

JUHTORGANID JA TÖÖTASUD

Aruandeaastal juhtorganid 2023. aastal.

Nõukogu koosseis 2023. aastal:

Nõukogu liikmed 01.01–16.10.23:

- Kuldar Väärsi
- Andres Uusma
- Riina Varts
- Sven Kirsipuu

Nõukogu liikmed 16.10–10.11.23:

- Kuldar Väärsi
- Sven Kirsipuu
- Taivo Linnamägi
- Riina Varts

Nõukogu liikmed 10.11–31.12.23:

- Kuldar Väärsi
- Sven Kirsipuu
- Taivo Linnamägi

Auditikomitee koosseis 01.01–31.12.23:

- Sven Kirsipuu (auditikomitee esimees)
- Andres Uusma
- Taivo Linnamägi

Nõukogu- ja auditikomitee liikmetele maksti aasta jooksul tasudena eurodes:

	kokku	nõukogu	auditikomitee
Riina Varts	4 500,00	4 500,00	0,00
Andres Uusma	5 125,00	4 500,00	625,00
Kuldar Väärsi	11 000,00	11 000,00	0,00
Sven Kirsipuu	6 937,50	6 000,00	937,50
Taivo Linnamägi	1 625,00	1 000,00	625,00
	29 187,50	27 000	2 187,50

Juhatuse koosseis ja tasud 2023. aastal

Aruandeaastal maksti juhatuse liikmetele juhatuse liikme tasuna ja lisatasudena eurodes:

- juhatuse esimees Ivar Värk 01.01.2023–31.12.2023 – 132 372,92;
- juhatuse liige Üllar Salumäe 01.01.2023–31.03.2023 – 42 206,00;
- juhatuse liige Meelis Kruusmann 01.01.2023–31.12.2023 – 120 376,03.
- juhatuse liige Mihkel Haug 01.04.2023–31.12.2023 – 75 052,58;

Kahjumi katmise ettepanek

Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi 2023. majandusaasta kahjum on 3 062 822 eurot.

Juhatus teeb üldkoosolekule ettepaneku katta Lennuliiklusteeninduse Aktsiaseltsi kahjum järgmiselt:

- aruandeaasta kahjumiga vähendada ülekurssi summas 3 062 822 eurot.

Ettevõtte nõukogu on seisukohal, et ettevõtte juhatuse on täitnud temale pandud kohustused. Nõukogult juhatusele seatud eesmärk on lennuohutuse tagamine ja teenuse kvaliteedi hoidmine, ettevõtte jätkusuutlik ja vastutustundlik arendamine ning efektiivsuse jätkuv kasvatamine.

Ettevõtte nõukogu kiidab heaks juhatuse koostatud 2023. aasta majandusaasta aruande.

Kuldar Väarsi

Nõukogu esimees

